

SAFE DAMW

DOCENTENHANDLEIDING

Programma over de thema's Zorg, Leren en Familie.

KIND EN OPVOEDING

PRAKTISCHE INFORMATIE

Niveau

Het Amsterdam Museum adviseert om dit programma aan te bieden aan de niveaus A0 tot en met A2.

Informatie en reserveren

Het programma Kind en opvoeding kan tot uiterlijk twee weken voor het museumbezoek worden gereserveerd bij:

Amsterdam Museum

team publiek en educatie

Reserveren: Via het online reserveringsformulier
Telefoon: 020-5231730 maandag t/m vrijdag tussen 13.00 en 17.00 uur
Email: boekingen@amsterdammuseum.nl
Postadres: Postbus 3302, 1001 AC, Amsterdam

Openingstijden Amsterdam Museum

Dagelijks: 10.00-17.00 uur

Bezoekadres

De twee bezoekersingangen zijn bereikbaar via Kalverstraat 92 of de Sint Luciënsteeg 27.

Bereikbaarheid

Lopend vanaf het Centraal Station in circa 12 minuten via Damrak, Dam en Kalverstraat. Met tramlijn 1, 2, 4, 5, 9, 16, 24 en 25: halte Spui. Op de Nieuwezijds Voorburgwal is een stopplaats voor bussen (geen parkeerplaats).

Huisregels museumbezoek

Een actieve houding van de begeleiders van de groep is voor ons heel prettig. We stellen het op prijs als u de cursisten van te voren op de hoogte stelt van onze huisregels.

- Omdat de objecten in het museum heel waardevol zijn en nog lang mee moeten gaan, mogen deze niet worden aangeraakt.
- Om de collectie te beschermen mag er in de zalen niet worden gerookt, gegeten of gedronken. Kauwgom is ook niet toegestaan.
- Om andere bezoekers niet te storen is het gebruik van mobiele telefoons niet toegestaan in de zalen van het museum.
- Grote tassen en andere grote voorwerpen mogen niet mee het museum in. Hiervoor is een garderobekast beschikbaar.

Colofon

Uitgave: Amsterdam Museum. Samenstelling: Eva Vesseur, Het Educatie Bureau
Amsterdam Museum 2014.

INLEIDING

Onder de noemer Stad & Taal bieden diverse musea (Amsterdam Museum, Stedelijk Museum, Verzetsmuseum, Tropenmuseum) programma's aan voor cursisten Nederlands als tweede taal. Stad & Taal heeft als doel taalontwikkeling te bevorderen door middel van cultuurparticipatie.

Het programma Kind & Opvoeding is ontwikkeld ter aanvulling op de taallessen en geschikt voor groepen van maximaal 15 volwassenen. Het programma gaat uit van cursisten met een taalniveau tot A2. Het programma is ook geschikt voor analfabeten.

In het Amsterdam Museum wordt de geschiedenis van Amsterdam verteld aan de hand van schilderijen en voorwerpen. De cursisten doen kennis op over de thema's Leren, Zorg en Familie. Het museum is gehuisvest in het voormalig Burgerweeshuis. Sociale redzaamheid bevorderen, kennis van de geschiedenis van Amsterdam vergroten, spreek- en luistervaardigheid verbeteren, woordenschatverwerving en cultuurparticipatie zijn primaire doelstellingen

in dit programma. Daarnaast is het de bedoeling dat cursisten in staat zijn dit bezoek zelfstandig te herhalen met hun kind(eren) en/of andere familieleden.

Het programma bestaat uit drie onderdelen. Bij de voorbereiding en de verwerking worden verschillende suggesties gegeven. U bepaalt welke suggesties het beste aansluiten bij de groep cursisten. De suggesties bestaan uit mediasuggesties, beeldende suggesties en taallessen. Voor de mediasuggesties is het van belang dat er voldoende computers aanwezig zijn of een digibord.

HET PROGRAMMA KIND & OPVOEDING BESTAAT UIT:

Vorbereidende opdrachten	(10 tot 15 minuten per opdracht)
Een museumbezoek	(circa 1,5 uur)
Verwerkende opdrachten	(10 tot 15 minuten per opdracht)

Mocht u op de dag van het museumbezoek vertraagd zijn of op tijd weg moeten, laat ons dit dan weten via telefoonnummer: **020-5231730**.

Niveaudifferentiatie

De opdrachten kunnen op verschillende taalniveaus worden uitgevoerd. Naar eigen inzicht kan een opdracht worden uitgebreid of ingekort.

Algemene doelstellingen programma Kind & Opvoeding

DE CURSISTEN:

- Maken kennis met aspecten van Leren, Zorg en Familie in de geschiedenis.
- Bevorderen zelfvertrouwen, spreekvaardigheid en schrijfvaardigheid.
- Leren van andere ouders en andere nationaliteiten.
- Vergroten hun woordenschat/museumidoom.

Doelen uit curriculum Nederlands als Tweede taal¹ uit het Europees referentiekader:

- Bij de uitvoering van de spreektaal blijf geven van:
  - spreekdurf
  - communicatiebereidheid
  - bereidheid om de standaardtaal te benaderen
- Contexten: contact met officiële instantie, vrije tijd.
- Zijn beleving (d.w.z. zijn wensen, noden en gevoelens) verwoorden en vragen naar de beleving van zijn gesprekspartner.
- Socioculturele aspecten.
- Compenserende strategieën gebruiken (o.a. vragen om iets te herhalen, vragen om trager te spreken en vragen om uitleg).
- Vertrouwde, alledaagse en zeer eenvoudige zinnen gebruiken, gericht op de bevrediging van concrete behoeften.

Leerdoelencatalogus De Nederlandse Taalunie²:

- Rol vrijetijdsbesteder. Kennismaken met een culturele instelling en de mogelijkheid ontdekken om dit als vrijetijdsbesteding te kunnen doen.
- Rol opvoeder (opvoeding, gezondheidszorg en onderwijs).
- De cursist beweegt zich zowel in het publieke als in het educatieve domein.

¹ : http://www.ond.vlaanderen.be/curriculum/volwassenenonderwijs/secundair-volwassenenonderwijs/nederlands-tweede-taal/files/BVR_AO%20NT%20001_18-11-2005.pdf

² : <http://www.ond.vlaanderen.be/curriculum/volwassenenonderwijs/secundair-volwassenenonderwijs/nederlands-tweede-taal/files/Nederlands-tweede-taal-Richtgraad-3.pdf>

MATERIAAL

Vorbereidende les

- werkboeken
- collectiekaartjes
- woordenlijst achter in het werkboek
- computers met internet en/of digibord

Museumles

- werkboeken
- chipkaarten voor het gebruik van openbaar vervoer naar het museum

Verwerkingsles

- werkboeken
- woordkaartjes met collectie
- woordenlijst achter in het werkboek
- oude tijdschriften of foto's
- A2 vellen
- kleurpotloden, stiften, gummen, scharen, kladpapier en lijmpotjes

---

LES 1

VOORBEREIDENDE LESSUGGESTIES

Duur:

De voorbereidende opdrachten nemen gemiddeld 10 tot 15 minuten tijd in beslag.

Doelstellingen:

- Cursisten maken kennis met het Amsterdam Museum.
- Cursisten verkennen de thema's Leren, Zorg en Familie.
- Cursisten ontwikkelen spreekvaardigheid in de Nederlands taallessen.
- Cursisten ontwikkelen luistervaardigheden.
- Cursisten ontwikkelen spreekdurf.

Benodigheden: werkboeken, woordkaartjes met collectie, woordenlijst, computers met internet (voor twee opdrachten)

Introductie museum en Amsterdam Museum

Activeer de voorkennis van de cursisten door de volgende vragen met hen te bespreken:

- Wat is een museum?
- Ben je wel eens in een museum geweest?
- Wat heb je daar gezien?
- Zijn er ook musea in het land waar je vandaan komt?
- Wat wordt er bewaard in een museum?

OPDRACHT 1 WERKBOEK (BLZ 5):

Deel de woordkaartjes met collectie uit aan de cursisten. Schrijf op het bord: Amsterdam Museum. Laat de cursisten werken aan opdracht 1.

De cursisten zoeken kaartjes die volgens hen gaan over Amsterdam en leggen ze bij elkaar in het werkboek.

Begeleid de cursisten bij het uitvoeren van opdracht 2:

OPDRACHT 2 WERKBOEK (BLZ 5):

De cursisten vertellen aan de de rest van de groep waarom ze voor het kaartje hebben gekozen.

SCHRIJF KERNWOORDEN OVER AMSTERDAM DIE DOOR DE CURSISTEN GENOEMD WORDEN OP HET BORD RONDOM 'AMSTERDAM MUSEUM'.

Vat klassikaal samen: Het museum vertelt de geschiedenis van Amsterdam. Laat de cursisten opdracht 3 maken.

OPDRACHT 3 WERKBOEK (BLZ 6):

De cursisten lezen de plaatjestekst over het Amsterdam Museum. De plaatjes komen allemaal uit de collectie van het Amsterdam Museum. De cursisten bespreken de tekst in tweetallen.

BESPREEK DAARNA KLASSIKAAL WAT ER STAAT: WAT STAAT ER OP DE PLAATJES? VIND JE DAT DUIDELIJK? WAAROM STAAT ER EEN VRAAGTEKEN NA DE TEKST 'AMSTERDAM VAN DE TOEKOMST'

Informatie Amsterdam Museum:

Het stadsmuseum van Amsterdam, een ontmoetingsplek van en voor Amsterdammers en hét museum voor Nederlanders en toeristen die de hoofdstad beter willen leren kennen. Het Amsterdam Museum vertelt het verhaal van de stad Amsterdam van toen, nu en straks. Amsterdam, een wereldstad? Ja, en ook: klein, gezellig en eigenwijs. De stad van Johan Cruijff, Rembrandt, Ajax, de Wallen, de Verenigde Oost-Indische Compagnie en wiet. De hoofdstad van Nederland. Een 1000 jaar oude, waterrijke handelsstad waarbij ondernemerschap, creativiteit, burgerschap en vrijdenken centraal staan.

In het monumentale pand van het Amsterdam Museum ontdek je het verhaal van Amsterdam aan de hand van een groot aantal topstukken, zoals de vogelvluchtplattegrond uit de middeleeuwen, de Dam van Breitner, een anatomische les van Rembrandt, de witkar en een portret van Theo van Gogh. In het Amsterdam Museum zie, lees, hoor en proef je hoe de stad is ontstaan.

LAAT DE CURSISTEN OPDRACHT 4 EN 5 MAKEN. HIERVOOR ZOEKEN ZE EEN PLAATJE VAN AMSTERDAM IN DE TOEKOMST EN PRAKTISCHE INFORMATIE OVER HET AMSTERDAM MUSEUM. VOOR DEZE OPDRACHTEN ZIJN DUS INTERNET EN COMPUTERS NODIG.

OPDRACHT 4 WERKBOEK (BLZ 7):

De cursisten zoeken op internet een plaatje van Amsterdam in de toekomst.

OPDRACHT 5 WERKBOEK (BLZ 8):

De cursisten zoeken op de website (of in de folder) naar informatie over het museum. Wat zijn de openingstijden? Wat is het adres? Hoe kan ik daar komen?

Vertel de cursisten: Dit programma gaat over de thema's Leren, Zorg en Familie vroeger en nu. De drie woorden staan in het werkboek. Instrueer de cursisten voor het maken van opdracht 6.

OPDRACHT 6 WERKBOEK (BLZ 9):

De cursisten zoeken bij alle drie de thema's een afbeelding van de woordkaartjes die erbij hoort. Ze vertellen wat ze zien op de afbeelding.

BESPREEK KLASSIKAAL DE AFBEELDINGEN DIE DE CURSISTEN HEBBEN GEKOZEN BIJ DE THEMA'S.

AFSLUITING

Vertel de cursisten dat ze met een museumdocent (rondleider) een bezoek gaan brengen aan het Amsterdam Museum. Laat ze vragen voorbereiden die ze zouden willen stellen in het museum.

OPDRACHT 7 WERKBOEK (BLZ 10):

De cursisten bedenken bij elk thema een vraag die ze willen stellen in het museum. Ze schrijven deze vraag op en nemen de vraag mee naar het museum.

BESPREEK DE PRAKTISCHE ZAKEN RONDOM HET MUSEUMBEZOEK ALS GROEP. BIJVOORBEELD: HOE KOMEN WE ER? WAT ZIJN DE MUSEUMREGELS? MOEDIG DE GROEP AAN DE MUSEUMWOORDENLIJST NOG EENS DOOR TE NEMEN VOOR HET BEZOEK.

HUISREGELS MUSEUMBEZOEK

- Omdat de objecten in het museum heel waardevol zijn en nog lang mee moeten gaan, mogen deze niet worden aangeraakt.
  - Om de collectie te beschermen mag er in de zalen niet worden gerookt, gegeten of gedronken. Kauwgom is ook niet toegestaan.
  - Om andere bezoekers niet te storen is het gebruik van mobiele telefoons niet toegestaan in de zalen van het museum.
  - Grote tassen en andere grote voorwerpen mogen niet mee het museum in. Hiervoor is een garderobekast beschikbaar.
-

MUSEUMBEZOEK (CIRCA 1,5 UUR)

Doelstellingen:

- Cursisten bezoeken het centrum van de stad, waar het Amsterdam Museum ligt.
  - Cursisten maken kennis met het Amsterdam Museum.
  - Cursisten praten over de thema's Zorg, Leren en Families door samen met de museumdocent naar originele werken te kijken.
  - Cursisten oefenen mondelinge communicatie door het stellen en beantwoorden van vragen.
  - Cursisten gebruiken compenserende strategieën (ondere andere vragen om iets te herhalen, vragen om trager te spreken en vragen om uitleg) en tonen bereidheid tot communiceren.
  - Cursisten worden zelfredzaam bij museumbezoek.
  - Cursisten kunnen zelfstandig met hun kind en/of familie naar het museum.
-

Benodigheden: chipkaarten voor het gebruik van openbaar vervoer naar het museum en werkboeken.

DE MUSEUMLES

Tijdens de museumles zal de museumdocent vooral ingaan op de thema's Leren, Zorg en Familie. De cursisten worden gestimuleerd tot een gesprek. De cursisten nemen het werkboek en de museumwoordenlijst mee naar het museum zodat zij de vraag kunnen stellen die ze hebben voorbereid. Bij het kijken naar schilderijen of voorwerpen wordt gevraagd wat de cursisten zien. Communiceren en spreekdurf is erg belangrijk.

VERWERKENDE OPDRACHTEN

Duur:

De verwerkende opdrachten nemen gemiddeld 10 tot 15 minuten tijd in beslag.

Doelstellingen:

- Cursisten koppelen de drie thema's Leren, Zorg en Familie aan hun eigen ervaringen.
- Cursisten evalueren en praten over het bezoek in het Amsterdam Museum.
- Cursisten breiden hun woordenschat uit door het herhalen van woorden gerelateerd aan de thema's Zorg, Leren en Familie en woorden uit de museumwoordenlijst.

Benodigheden: werkboeken, collectiekaartjes, museumwoordenlijst, oude tijdschriften of foto's, A2 vellen, kleurpotloden, stiften, gummen, scharen, kladpapier en lijmpotjes

---

Terugkoppeling museumles

Bespreek met elkaar het bezoek aan het museum. Doe dit aan de hand van de antwoorden op de vragen die ze gekregen hebben en de aantekeningen. Wat vonden de cursisten interessant? En wat minder interessant?

GA IN OP DE DRIE THEMA'S (LEREN, ZORG EN FAMILIE) DIE TIJDENS HET BEZOEK NAAR VOREN ZIJN GEKOMEN.

Instrueer de cursisten voor het maken van de opdrachten 8, 9 en 10. De cursisten maken hierbij van elk thema een woordweb in het werkboek. Dit kunnen ook tekeningen zijn. Je kunt de opdracht moeilijker maken door woorden te laten gebruiken uit de woordenlijsten.

OPDRACHT 8 WERKBOEK (BLZ 12):

De cursisten maken een woordweb met woorden of kleine tekeningen over **Leren**.

OPDRACHT 9 WERKBOEK (BLZ 13):

De cursisten maken een woordweb met woorden of kleine tekeningen over **Zorg**.

OPDRACHT 10 WERKBOEK (BLZ 14):

De cursisten maken een woordweb met woorden of kleine tekeningen over **Familie**.

REFLECTIE MUSEUMBEZOEK

Leg uit dat de cursisten zelf een tentoonstelling mogen bedenken voor het **Amsterdam Museum**. Bespreek wat er nodig is om een tentoonstelling te kunnen maken: een thema, voorwerpen die bij dat thema passen en een titel.

OPDRACHT 11 WERKBOEK (BLZ 15):

De cursisten omcirkelen het woord wat ze het meest aanspreekt.

OPDRACHT 12 WERKBOEK (BLZ 15):

De cursisten kiezen collectiekaartjes die mooi bij elkaar en bij het thema passen.

OPDRACHT 13 WERKBOEK (BLZ 16):

De cursisten bespreken in tweetallen waarom ze de afbeeldingen bij het thema vinden passen.

OPDRACHT 14 WERKBOEK (BLZ 16):

De cursisten geven de tentoonstelling een titel.

Bespreek de gemaakte tentoonstellingen en bijbehorende keuzes klassikaal.

Optie: De tentoonstelling kun je ook in 3D laten uitwerken. Ze kunnen een kleine zaal (schoenendoos of wand in het lokaal) inrichten met de schilderijen. Op de beeldbank op amsterdammuseum.nl staat de gehele collectie online.

Extra opdracht: Zoek bij een van de collectiekaartjes informatie over het schilderij op internet. Maak hiervan een tekstbordje.

AFSLUITING

Laat de cursisten een collage maken met plaatjes over een van de thema's. Laat hen zelf kiezen wat ze belangrijk vinden en bij elk plaatje een woord schrijven. Ze werken in twee- of drietallen. De groepjes presenteren de collages aan elkaar en vertellen waarom ze voor deze afbeeldingen hebben gekozen.

OPDRACHT 15 WERKBOEK (BLZ 16):

De cursisten werken in tweetallen. Ze maken een collage over het onderwerp. De cursisten schrijven onder de collage een korte beschrijving.

VERANTWOORDING

STAD EN TAAL

Onder de noemer Stad en Taal bieden Amsterdamse musea programma's aan voor cursisten Nederlands als tweede taal. Stad en Taal heeft als doel taalontwikkeling te bevorderen door middel van cultuurparticipatie. Stad en Taal is geïnitieerd door de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Amsterdam.

Binnen Stad en Taal biedt het Amsterdam Museum drie programma's aan:

- Het programma Kind & Opvoeding (taalniveaus: analfabeet, A1, A2)
- Het programma Mijn Mokum (taalniveaus: A1, A2, B1 en B2)
- Het programma Amsterdam DNA (taalniveaus B2 en expats)

De uitgangspunten van het Stad en Taal project zijn: interactie, eigen inbreng en uitwisseling van culturele achtergronden. De programma's Kind & Opvoeding, Mijn Mokum en Amsterdam DNA combineren het bevorderen van het Nederlands als tweede taal met het opdoen van kennis over de geschiedenis van Amsterdam.

AMSTERDAMMUSEUM